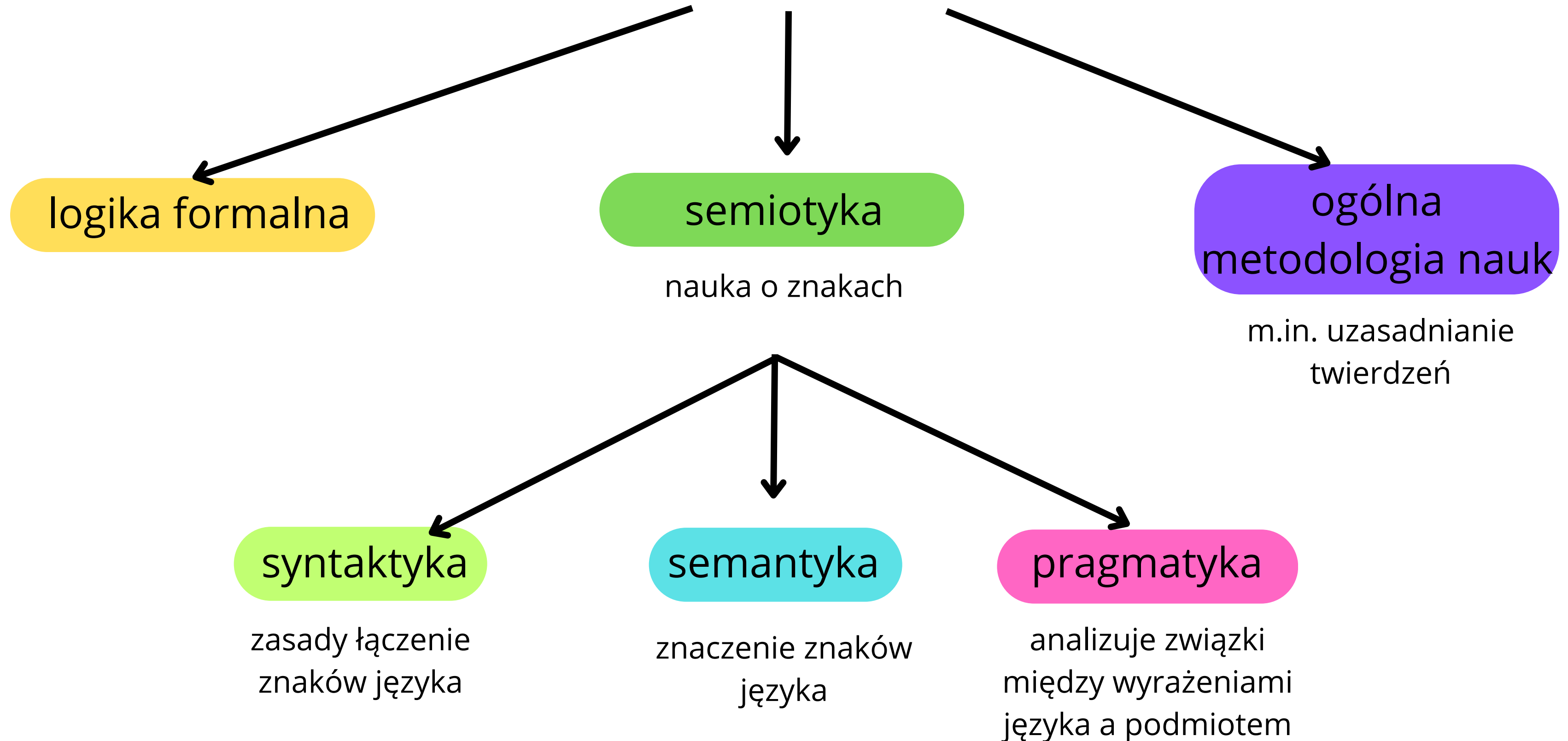

DZIAŁY LOGIKI

Przez znak rozumiemy stan rzeczy stworzony przez człowieka w celu wywołania określonej myśli u odbiorcy, zgodnie z przyjętą konwencją znaczeniową. Taka konwencja może mieć charakter czysto umowny lub wynikać ze zwyczaju. Tworząc znak, nadawca ma na celu komunikację z jednym lub wieloma odbiorcami.

W tym ujęciu znak składa się z trzech kluczowych elementów:

- **Element oznaczający (substrat materialny)** – to stan rzeczy stworzony przez człowieka w taki sposób, aby osoba, która go dostrzeże, przypisała mu określone znaczenie.
- **Element oznaczany** – odnosi się do przedmiotu, bytu, pojęcia, zdarzenia lub innego fragmentu rzeczywistości, który nadawca chce przywołać w myśli odbiorcy za pomocą elementu oznaczającego.
- **Funkcja znakotwórcza** – definiuje relację między elementem oznaczającym a elementem oznaczanym.

Znak słowny stanowiący całość nazywamy wyrazem (np logika, długopis, zobowiązanie, żal) Wyraz nazywany jest też wyrażeniem prostym.

Wyrażeniem złożonym (często zwanym w skrócie wyrażeniem) nazywamy z kolei sensowne zestawienie co najmniej dwu wyrazów, które są powiązane ze sobą składniowo

Wypowiedź w zależności od okoliczności, w których ją formułowano (np czasu, miejsca, osoby), pełni różne funkcje znaczeniowe. Wyróżnianych jest wiele funkcji wypowiedzi, w szczególności: opisowa, ekspresywna, performatywna, sugestywna (impresywna), prezentacyjna i inne.

Funkcja opisowa wypowiedzi występuje w sytuacji, gdy wypowiedzi użyto do opisu rzeczywistości
«Rzeczpospolita» jest dziennikiem ogólnopolskim”

Funkcja sugestywna (impresywna) wypowiedzi to znaczeniowa rola wypowiedzi, występująca w sytuacji, gdy formułujący wypowiedź ma na celu wywołanie za pośrednictwem tej wypowiedzi określonej reakcji jej adresata
„Jedź wolniej!” spowoduje zmniejszenie prędkości przez kierowcę; „W tył zwrot!” spowoduje zmianę ustawienia oddziału, zaś „Patrz!” zwróci uwagę rozmówcy

Funkcja performatywna wypowiedzi występuje w sytuacji, gdy wypowiedź niesie znaczenie czysto umowne, wybiegające poza zwykłe znaczenie wyrażenia, i powoduje skutki konwencjonalne. Formułujący taką wypowiedź przez sam fakt jej wypowiedzenia dokonuje pewnego aktu, np. ustanawia wykonawcę testamentu, nadaje imię statkowi, przyrzeka sprzedaż nieruchomości. Takie znaczenie wypowiedzi występuje tylko w określonym kontekście (warunkach), tj. jeśli wypowiedź zostanie sformułowana przez określoną osobę w określonym miejscu, czasie i formie.

Funkcja ekspresywna wypowiedzi występuje w sytuacji, gdy wypowiedź służy do przekazania odbiorcy przeżyć lub stanu emocjonalnego formułującego wyrażenie „Idź do diabła!”, „Cholera!”

Funkcja prezentacyjna wypowiedzi występuje w sytuacji, gdy sposób jej sformułowania informuje nas pośrednio o właściwościach osoby, która formułuje tę wypowiedź, np. użycie w wypowiedzi niepoprawnych form językowych. Gdy np. użyto niepoprawnych form językowych („rękamy”, „idom”), świadczy to o braku wykształcenia. Innym przykładem jest posługiwanie się określeniami świadczącymi o wieku formułującego „Hejtować”, „fejs”, „pozdrowienie”, „spoko” – osoba młoda; „automobil”, „bojaźń”, „depesza” – osoba starsza.

Kategorie syntaktyczne

Podstawowe kategorie syntaktyczne to:

- nazwy,
- zdania,
- funktory

Zdanie w sensie logicznym jest to wyrażenie, które jest prawdziwe albo fałszywe Jego charakterystyczną cechą jest to, że zdanie takie spełnia funkcję stwierdzania.

Prawdziwość oraz fałszywość zdania nazywamy wartością logiczną zdania Przez prawdziwość/fałszywość zdania rozumiemy jego zgodność/niezgodność ze stanem rzeczy, do którego zdanie się odnosi.

Funktor jest to wyraz bądź wyrażenie niebędące nazwą czy zdaniem, służące do wiązania nazw czy zdań w wyrażenia bardziej złożone lub też do modyfikacji znaczenia innego funktora Każdy z funktorów służy do tworzenia wyrażenia złożonego Tym wyrażeniem złożonym zbudowanym przy użyciu funktora może być nazwa składająca się z kilku wyrazów, zdanie, jak też funktor Przyjmując za kryterium rodzaj wyrażenia otrzymanego w wyniku zastosowania funktora (czyli dodania funktora do jego argumentu lub argumentów), **funktory dzielimy na:**

- funktory nazwotwórcze (w wyniku użycia powstaje nazwa złożona);
- funktory zdaniotwórcze (w wyniku użycia powstaje zdanie);
- funktory funktorotwórcze (w wyniku użycia powstaje funktor o zmodyfikowanej treści)

$\frac{n}{-n}$ **mądry** student

$\frac{n}{nn}$ dziura **w** jezdni

$\frac{n}{nnn}$ dom **między** lasem **a** rzeką

$\frac{z}{-n}$ Piotr **idzie**. (zdaniotwórczy od 1 argumentu nazwowego)

$\frac{z}{nn}$ Jan **bije** Pawła. (zdaniotwórczy od 2 argumentów nazwowych)

$\frac{z}{nnn}$ Jan **wymienił** dolary **na** złotówki. (zdaniotwórczy od 3 argumentów nazwowych)

Nazwa, podziały nazw i stosunki zakresowe

- Nazwą określamy taki wyraz bądź wyrażenie, które odnosi się do szeroko rozumianych przedmiotów, tzn takich, które występują empirycznie lub są abstrakcyjne, a nawet są tylko wytworem fantazji
- Przedmiot oznaczany przez daną nazwę jest desygnatem tej nazwy Każdej nazwie przyporządkowany jest zbiór przedmiotów, do których ta nazwa się odnosi, przy czym ten zbiór może być pusty albo niepusty
 - Zbiór ten określany jest jako zakres nazwy lub też jako **zbiór desygnatów nazwy**, denotację nazwy
- Stosunek nazwy do jej zakresu określamy jako **denotowanie**
- O dwu nazwach mówimy, że są one **równoważne**, wtedy, gdy obu tym nazwom odpowiada ten sam zbiór desygnatów, tzn gdy mają one taką samą denotację W przedstawionym ujęciu nazwami równoważnymi są: „Pałac Kultury i Nauki” oraz „najwyższy budynek w Warszawie” Obie te nazwy mają ten sam zbiór desygnatów, w tym przypadku jednoelementowy, a więc jeden przedmiot (określona budowla) jest desygnatem dwu wymienionych nazw
- nazwami **równoważnymi** są synonimy, np eskorta – straż, eskulap – lekarz, fikcja – złudzenie, konfident – donosiciel, edycja – wydanie, egoista – samolub

